

Ympäristövaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi jätelain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi jätelain muuttamisesta (HE 141/2022 vp): Asia on saapunut ympäristövaliokuntaan mietinnön antamista varten. Asia on lisäksi lähetetty maa- ja metsätalousvaliokuntaan ja talousvaliokuntaan lausunnon antamista varten.

Lausunnot

Asiasta on annettu seuraavat lausunnot:

- maa- ja metsätalousvaliokunta MmVL 26/2022 vp
- talousvaliokunta TaVL 54/2022 vp

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- hallitussihteeri Jussi Kauppila, ympäristöministeriö
- neuvotteleva virkamies Tarja-Riitta Blauberg, ympäristöministeriö
- asiantuntija Tuuli Oikarinen, ympäristöministeriö
- neuvotteleva virkamies Sirje Stén, ympäristöministeriö
- neuvotteleva virkamies Heikki Lehtinen, maa- ja metsätalousministeriö
- lääkintöneuvos Mikko Paunio, sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö
- johtava lakimies Mika Heinonen, Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
- johtava tuottajavastuuvalvoja Teemu Virtanen, Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
- erityisasiantuntija Hanna Ollila, Terveystieteiden tutkimuskeskus (THL)
- johtaja Petrus Kautto, Suomen ympäristökeskus
- erikoissuunnittelija Hanna Salmenperä, Suomen ympäristökeskus
- erityisasiantuntija Tuulia Innala, Suomen Kuntaliitto
- konsernilakimies Tuomo Leino, Rapala VMC Oyj
- asiakaspalvelupäällikkö Maija Peltola, Suomen Pakkauskierrätys RINKI Oy
- johtava asiantuntija Satumaija Levón, Elintarviketeollisuusliitto ry
- johtava asiantuntija Marja Ola, Kaupan liitto ry
- toimitusjohtaja Vesa Kärhä, Muoviteollisuus ry
- puheenjohtaja Irja Skytén-Suominen, Suomen Kalankasvattajaliitto ry
- toiminnanjohtaja Olli Saari, Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö ry

Valiokunnan mietintö YmVM 14/2022 vp

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- Kivikangas Oy
- MM Kotkamills
- Philip Morris Finland Oy
- Suomen Pakkaustuottajat Oy
- Suomen Palautuspakkaus Oy
- Suomen Uusiomuovi Oy
- Kosmetiikka- ja hygieniateollisuus ry
- Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
- Metsäteollisuus ry
- Panimo- ja virvoitusjuomateollisuusliitto ry
- Suomen Ammattikalastajaliitto SAKL ry
- Tupakkateollisuusliitto ry

Valiokunta on saanut ilmoituksen, ei lausuttavaa:

- Roskasakki
- Suomen luonnonsuojeluliitto ry

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi jätelakia.

Ehdotetuilla muutoksilla pantaisiin täytäntöön tiettyjen muovituotteiden ympäristövaikutuksen vähentämistä koskeva direktiivi. Direktiivissä edellytetyt tuotekiellot ja merkintävaatimukset on saatettu kansalliseen lainsäädäntöön jo aikaisemmin. Kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluvia elintarvikepakkauksia ja juomamukeja koskevat kansalliset kulutuksen vähennystoimet on toteutettu lainsäädännön sijasta sopimuksella, joka allekirjoitettiin ympäristöministeriön ja kulutuksen vähentämistoimien kohteena olevia toimialoja ja toimijoita edustavien yhdistysten välillä 4.3.2022.

Osa ehdotetuista muutoksista on tarpeen EU:n jätesäädöspaketin täytäntöönpanon täydentämiseksi.

Jätelain tuottajavastuusäätelyn piiriin sisällytettäisiin uusina tuoteryhminä useita kertakäyttöisiä muovituotteita sekä muovia sisältävät kalastusvälineet. Osalle kyseisten tuotteiden tuottajista säädettäisiin nykyisen säätelyn mukainen erilliskeräystä edellyttävä jätehuollon järjestämis- ja kustannusvastuu ja osalle uusi kustannusvastuu, joka koskisi tiettyjä kuntien toteuttamia jätehuolto- ja siivoustoimia.

Osana tuottajavastuusäätelyn muutoksia pakkausten tuottajavastuuseen nykyisin liitetty miljoonan euron liikevaihtoraja poistettaisiin. Samalla lakiin lisättäisiin pakkausten tuottajan määritelmästä eroava niin sanottujen palvelupakkausten ja viljelijäpakkausten tuottajan määritelmä, joka kohdentaisi tuottajavastuun kyseisten pakkausten valmistajiin ja maahantuojiin.

Valiokunnan mietintö YmVM 14/2022 vp

Lain nojalla annettavalla asetuksella säädettäisiin eräitä muovituotteita koskevista uusista tuote- ja erilliskeräysvaatimuksista, uusista kuluttajatiedotuksen sisältövaatimuksista sekä tuottajien kunnille näiden suorittamista jätehuolto- ja siivoustoimista maksettavien korvausten määrästä ja jakaantumisesta tuoteryhmittäin.

Esitys liittyy esitykseen valtion vuoden 2023 talousarvioksi ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Esitykseen sisältyvä laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

Hallituksen esityksestä ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta esittää lakiehdotuksen hyväksymistä muutettuna seuraavin huomautuksin.

Yleiset tavoitteet

Hallituksen esityksellä pannaan täytäntöön tiettyjen muovituotteiden ympäristövaikutuksen vähentämistä koskeva direktiivi siltä osin kuin sitä ei ole tehty jo aikaisemmin. Kertakäyttöisiä muovituotteita koskevan ns. SUP-direktiivin (Directive on Single Use Plastics, SUP) tavoitteena on ehkäistä ja vähentää tiettyjen muovituotteiden vaikutusta ympäristöön, erityisesti vesiympäristöön, ja ihmisten terveyteen sekä edistää siirtymistä kiertotalouteen, jossa käytetään innovatiivisia ja kestäviä liiketoimintamalleja, tuotteita ja materiaaleja. Direktiivin soveltamisalaan kuuluvat oxo-hajoavasta muovista valmistetut tuotteet, muovina sisältävät kalastusvälineet sekä tietyt erikseen nimetyt kertakäyttöiset muovituotteet. Sääntely kohdistuu muovituotteisiin, joita löytyy eniten roskana EU:n jäsenmaiden rannoilta.

Valiokunta pitää tuottajavastuuta kannatettavana yleisesti ja myös SUP-direktiivin tavoitteita tärkeinä. Parhaimmillaan tuottajavastuu kytkee tuotteiden suunnittelijat ja valmistajat osaksi tuotteen koko arvoketjun vaiheita jätehuoltoon asti. Tutkimusten mukaan tuottajavastuujärjestelmillä on saavutettu merkittäviä tuloksia jätehuollon järjestämisessä. Tuottajavastuu on ollut käytössä jo pitkään monien tuoteryhmien osalta, kuten pakkaukset, paperi, sähkö- ja elektroniikkalaitteet ja autonrenkaat. Tavoitteena on vaikuttaa myös arvoketjun yläpään toimiin, eli tuotesuunnitteluun ja valmistukseen. Tuottajavastuun laajentaminen on osa kiertotalouteen siirtymisen edellyttämää yhteiskunnallista muutosta, jossa kiertotaloustoimet sisällytetään tuotannon ja kulutuksen kaikkiin vaiheisiin. Siirtyminen muovista kuitupohjaisista materiaaleista tuotettujen pakkausten käyttöön voi lisätä muovien korvaavien materiaalien kysyntää ja siten näiden raaka-aineiden tuotantomahdollisuuksia ja kansantaloudellisia hyötyjä Suomessakin, varsinkin jos kotimainen raaka-aine vielä jatkojalostetaan Suomessa.

Valiokunta pitää valitettavana, että direktiivin hyvistä tavoitteista huolimatta se ei ole Suomen kannalta kovinkaan tarkoituksenmukainen, sillä Suomen rantaroskakoostumus ja määrä poikkeavat huomattavasti muiden jäsenmaiden tilanteesta. Suomessa on myös toimiva jätehuolto, jolla direktiivissä tarkoitettu roskaantuminen on pääosin ehkäisty. Koska kertakäyttöiset muovituot-

Valiokunnan mietintö YmVM 14/2022 vp

teet eivät aiheuta Suomessa merkittävää roskaongelmaa, jäävät vaikutukset roskaantumisen vähenemiseen pienemmiksi kuin muissa Euroopan maissa. SUP-direktiivin osalta myös kansallinen liikkumavara täytäntöönpanossa on varsin kapea, koska direktiivi sisältää ehdottomia kieltoja ja muita velvollisuuksia, ja ohjauskeino on määritetty direktiivissä.

Eri tuottajavastuujärjestelmien kustannusvaikutuksista sen piirissä olevien tuotteiden hintaan on valitettavan huonosti tarkkaa tutkittua tietoa. Valiokunta korostaa, että yleisellä tasolla kustannusvaikutukset on kuitenkin arvioitu vähäisiksi. Sen sijaan tuottajavastuun vaikutukset tuotteiden jätehuollon tasoon ja kierrätykseen ovat selkeän myönteisiä.

Direktiivin soveltamisalaan liittyvät epävarmuudet

SUP-direktiivin täytäntöönpanon valmisteluun on liittynyt merkittävää epävarmuutta sen soveltamisalaan kuuluvista tuotteista. Komission muovin ja kertakäyttöisten muovituotteiden määrittelyä koskevien suuntaviivojen hyväksyminen myöhästyi vuodella direktiivin asettamasta aikataulusta. Hallituksen esityksen muovin määritelmä vastaa SUP-direktiivin määritelmää, jossa muovin osuudella tuotteessa ei ole merkitystä arvioitaessa sitä, kuuluuko tuote lain soveltamisalaan vai ei. Komissio on kuitenkin korostanut direktiivin täytäntöönpanon yhteydessä ja siihen liittyvässä ohjeistuksessa sitä, että direktiivissä ei ole asetettu minimirajaa tuotteen sisältämälle muovin määrälle, vaan että on johdonmukaista sisällyttää muovia sisältävä tuote direktiivin soveltamisalaan riippumatta siitä, millä teknologialla se on valmistettu. Jos esimerkiksi kartonkimassaan on tuotteen nestetiiviyden saavuttamiseksi lisätty muovipolymeerejä dispersiotekniikalla, on se komission mukaan perusteltua luokitella muovituotteeksi teknologianeutraaliuden näkökulmasta.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan komission kanta tulkinnasta on saatu viimein syyskuussa 2022 ja ympäristöministeriö on informoinut siitä kaikkia toimijoita, vaikka kanta oli suullisena epävirallinen. Komissiolta on saatu kirjalliset perustelut kannalle vasta aivan äskettäin marraskuussa, eikä tämäkään asiakirja ole vielä virallinen.

Talousvaliokunta on lausunnossaan ollut huolissaan siitä, että SUP-direktiivin mukaiset korvaavia materiaaleja koskevat tiukat rajoitukset voivat hillitä yritysten innovaatio- ja investointihalukkuutta. Ympäristövaliokunta yhtyy tähän huoleen yleisellä tasolla korostaen tarvetta korvata muovituotteet ei-fossiilisilla materiaaleilla muovituotteiden ympäristövaikutusten vähentämiseksi ja vihreän siirtymän edistämiseksi. EU:ssa ei tulisi hyväksyä yksittäisiin jätelajeihin liittyvää pienipiirteistä lainsäädäntöä, jonka toimeenpanemiseksi hallinnolliset kustannukset voivat väistämättä muodostua suhteettoman korkeiksi. Lainsäädännön rakenteiden tulisi kannustaa kiertotalouden edistämiseen ja innovatiivisten ratkaisujen kehittämiseen eikä päinvastoin haitata tätä kehitystä. Huomio tulisi kiinnittää suuriin linjoihin, jotka kokonaisuutena edistävät fossiilisista materiaaleista irtautumista.

Eräiden tuotteiden tuottajien kustannusvastuu kunnan jätehuolto- ja siivoustoimista

Hallituksen esityksen 48 b §:ssä ehdotetaan säädettäväksi tuottajan kustannusvastuusta tiettyjen kuntien toteuttamien jätehuolto- ja siivoustoimien osalta. Tällä uudella velvoitteella pantaisiin osaltaan täytäntöön SUP-direktiiviin 8 artiklan edellyttämä eräiden kertakäyttömuovituotteiden

Valiokunnan mietintö YmVM 14/2022 vp

tuottajia koskeva julkisiin keräysjärjestelmiin ja roskaantumisen siivoukseen liittyvä kustannusvastuu. Kustannusvastuun laajuudessa olisi tuoteryhmäkohtaisia ja alkamisajankohtaan liittyvä, direktiivin perustuvia eroja.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että direktiivin edellyttämä eräiden kertakäyttöisten muovituotteiden kustannusvastuu pannaan täytäntöön siten, että vastuu perustuu mahdollisimman pitkälle kunnan todellisiin kustannuksiin ja tuottajavastuun valvontaviranomaisena toimiva Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on keskeisessä roolissa vastuun toteuttamisessa. Ehdotuksen mukaan kuntien tulee raportoida vuosittain kustannusvastuun piiriin kuuluvien tuotteiden jätehuollosta ja siivoamisesta sekä niihin liittyvästä tiedotuksesta ja neuvonnasta aiheutuvat kustannukset Pirkanmaan Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, joka tekisi valtioneuvoston asetuksessa säädettyjen tarkempien kustannustenjakoperusteiden perusteella hallintopäätöksen jokaisen rekisteröityneen tuottajayhteisön maksamasta korvauksesta ja jokaiselle kunnalle tilitettävästä korvausosuudesta. Siirtymäaikana vuosina 2023—2025 sovellettaisiin kuitenkin laskennallista vastuuperustetta, jotta kunnille jäisi riittävästi aikaa valmistautua jätehuolto- ja siivouskustannusten raportointiin.

Valiokunta toteaa, että direktiivin edellyttämä kustannusvastuu voidaan kansallisesti toteuttaa monella eri tavalla. Hallituksen esityksessä ehdotettua mallia voidaan todellisiin kustannuksiin perustuvana pitää oikeudenmukaisena, mutta toisaalta kustannusten raportointi aiheuttaa kunnille hallinnollista taakkaa. Valiokunta pitää tuottajien oikeusturvan näkökulmasta perusteltuna, että kustannusvastuun laajuudesta tehdään vuosittain valituskelpoinen hallintopäätös. Valiokunta katsoo, että hallituksen esityksessä ehdotettu seurantaryhmä on keskeinen väline tuottajavastuun kustannustehokkuuden toteutumisen kannalta. Valiokunta pitää tärkeänä, että seurantaryhmä asetetaan mahdollisimman pian ja sen tehtäväksi annetaan sääntelyn toimivuuden seuraaminen sekä hyvien käytäntöjen kehittäminen erityisesti liittyen kuntien toteuttamiin jätteiden keräys- ja siivoustoimiin sekä niihin liittyvään neuvontaan ja tiedotukseen.

Pakkausten tuottajan määritelmän muuttaminen

Valiokunta pitää hyvänä lakiehdotuksen 48 §:ään sisältyvää ehdotusta pakkausten tuottajavastuun piiriin kuuluvien yritysten miljoonan euron liikevaihtorajan poistamisesta vuoden 2024 alusta lähtien. Liikevaihtorajan poistaminen edistää paitsi yritysten tasapuolista kohtelua, myös edistää tuottajavastuun yhdenmukaista toimeenpanoa, sillä vastaavaa poikkeusta ei ole säädetty muiden tuoteryhmien tuottajille. Myös SUP-direktiivi edellyttää kertakäyttöisten muovipakkausten tuottajavastuun laajentamista nykyisestä ja sen soveltamisalaan kuuluvia pakkauksia käytetään paljon liikevaihdoltaan alle miljoonan euron yrityksissä. Käytännössä muutoksella ei olisi merkittäviä vaikutuksia, sillä tuottajat ovat tähänkin saakka huolehtineet alle miljoonan euron liikevaihtorajan yritysten markkinoille saattamien tuotteiden jätehuollosta, kun ne on toimitettu tuottajan järjestämään jätehuoltoon. Uusista tuottajayhteisöön liittyvistä alle miljoonan euron liikevaihtorajan yrityksistä tulisi kuitenkin hallinnollisia kustannuksia tuottajayhteisöille.

Hallituksen esityksen mukaan uusien vaatimusten aiheuttamaa hallinnollista taakkaa pienille tuottajayrityksille voidaan vähentää säätämällä niille pakkausjäteasetuksessa jätelain 63 §:n nojalla kevennetyt rekisteröinti- tai raportointivaatimukset. Valiokunta katsoo, että liikevaihtorajan poistuksessa tulee pieniä määriä pakkauksia markkinoille saattaville yrityksille mahdollistaa pak-

Valiokunnan mietintö YmVM 14/2022 vp

kaustietojen raportoinnin kevennetty malli. Pakkausjäteasetukseen sisällytettävien raportointivelvoitteiden valmistelussa tulee siten kiinnittää huomiota pienten tuottajien hallinnollisen taakan vähentämiseen. Esitys kevennetystä seurantatietojen raportoinnista sisältyykin valmisteilla olevaan pakkausjäteasetuksen muutokseen (Vna pakkauksista ja pakkausjätteistä annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta, 19 a §). Tärkeää on myös kiinnittää tuottajavastuujärjestelmien valvonnassa erityistä huomiota pienten tuottajien hallinnollisten maksujen kohtuullisuuteen.

Valiokunta toteaa, että muutokset lisääisivät uusien tuottajavastuullisten yritysten määrää arviolta 21 000—36 000 yrityksellä, joista noin 21 000 on maatalousalan yrityksiä. Hallituksen esityksessä ehdotettu uusi viljelijäpakkausten tuottajan määritelmä, jonka mukaan maataloudessa käsittelemättömien maatalous- ja puutarhatuotteiden pakkaamiseen käytettävien pakkausten tuottajana pidettäisiin pakkausten valmistajaa ja maahantuojaa tarkoittaisi kuitenkin sitä, ettei arviolta noin 17 000 tuotetta pakkaavaa pientä maatalousyritystä tulisi tuottajavastuun piiriin.

Palvelu- ja viljelijäpakkausten tuottajana pidettäisiin tuotteen pakkaajan tai pakatun tuotteen maahantuojan sijasta kyseisen pakkauksen valmistajaa tai maahantuoja. Palvelupakkauksina pidettäisiin sellaisia pakkauksia, joita käytetään elintarvikkeiden ja muiden tuotteiden pakkaamiseen myyntipaikalla suoraan kuluttajalle. Lisäksi paalirehujen pakkaamiseen käytettävät materiaalit rajataan ehdotuksen mukaan tuottajavastuuvetoisuuden ulkopuolelle, sillä kyse ei ole lain tarkoittamasta ammattimaisesta markkinoille saattamisesta. Pieniä maatiloja, jotka myyvät nurmea pakattuna ulos maatilalta ja olisivat siten tuottajavastuuvetoisia nykyisen pakkauksen tuottajan määritelmän mukaisesti, on karkeasti arvioiden noin 14 000, joista yli 80 % myy nurmea tilalta ulos vain satunnaisesti.

Valiokunta pitää rajausehdotuksia kannatettavana kustannusten pitämiseksi kohtuullisina ja tarkoituksenmukaisina. Poikkeamia käyttämällä voidaan merkittävästi vähentää tuottajavastuun piiriin kuuluvien pienten yritysten määrää ja siten hillitä hallinnollisten kustannusten ja työmäärän kasvua niin toiminnanharjoittajien, tuottajayhteisöjen kuin viranomaistenkin osalta. Uusien tuottajavastuullisten yritysten tulisi liittyä pakkausten tuottajayhteisöön jätelain 62 §:n mukaisesti. Alle miljoonan euron liikevaihdon tuottajia koskevat tuottajayhteisöjen perimät kierrätysmaksut olisivat nykyisillä kierrätysmaksuilla ja keskimääräisellä markkinoille saatetulla pakkauskäytöllä arvioituna keskimäärin 12—468 euroa vuodessa riippuen markkinoille saatetusta pakkauskäytöstä.

Etäkauppaa koskeva tuottajavastuu

Valiokunta kannattaa jo tehtyjä ja hallituksen esitykseen sisältyviä, etäkaupalle esitettyjä tiukennuksia ns. vapaamatkustamisen estämiseksi. Etäkauppaa harjoittavat ulkomaiset yritykset tulee saada huolehtimaan lakisääteisestä tuottajavastuustaan. Näin voidaan varmistaa suomalaisten ja ulkomaisten yritysten tasapuoliset kilpailuedellytykset Suomessa. Jätelain muuttamista koskevassa mietinnössään (YmVM 3/2021 vp) ympäristövaliokunta piti kannatettavana, että tuottajavastuuta laajennettiin koskemaan myös etäkauppaa. Valiokunta piti myös tärkeänä selvittää mahdollisuuksia täsmentää Tullin roolia etäkaupan tuottajavastuuvälvonnassa. Hallituksen esityksessä ehdotetaan Tullin roolin vahvistamista erityisesti tuottajavastuun etäkaupan välvonnassa. Laki ehdotuksen 25 §:n 3 momenttiin sisältyvään Tullin toimivaltaa koskevaan säännökseen ehdo-

Valiokunnan mietintö YmVM 14/2022 vp

tetaan lisättäväksi Tullin velvollisuus valvoa yhteistyössä Pirkanmaan ELY-keskuksen kanssa tuottajavastuun piiriin kuuluvien tuotteiden etäkauppaa. Valiokunta kannattaa ehdotusta.

Tupakkatuottajien kustannusvastuu

Yleisin yksittäinen roskatyyppejä niin Suomessa kuin muuallakin on selluloosa-asetaatista valmistettu tupakantumppi. SUP-direktiivin määritelmän mukaan selluloosa-asetaatit sisältyvät muoveihin. Tupakantumppeja oli 63 % kaikista roskista Suomessa vuosina 2012–2018 tehdyssä selvityksessä.

Valiokunta pitää kannatettavana esitystä, jolla tupakkajätteen keräyksen ja siivoamisen järjestäminen sekä tiedotus ja neuvonta ovat kuntien vastuulla, ja Pirkanmaan ELY-keskus välittää kunnille tupakkateollisuudelta perittävän korvauksen tupakkajätteen keräys-, siivoamis- ja tiedotuskustannuksista vuosittain. Muista tuoteryhmistä poiketen myös lain 51 §:ssä tarkoitettu tiedotus ja neuvonta on perusteltua säätää kunnan operatiiviseksi velvollisuudeksi, jotta tupakantuottajat eivät voisi mainittuja velvoitteita hoitaessaan markkinoida tupakkatuotteita tupakkalainsäädännön ja tupakkaa koskevien kansainvälisten sopimusten vastaisesti. Asetuksella on tarkoitus säätää lähemmin tuottajien kustannusvastuusta tietyistä kuntien jätehuolto- ja siivoustoimista kunnan puhtaanapito- ja siivousvastuun piiriin kuuluvilla yleisillä alueilla. Hallituksen esityksen mukaan Suomeen voisi tulla vuoteen 2024 mennessä noin 18 300 tupakkaroskista.

Pullopanttijärjestelmä

Suomessa kaikkien juomapullojen panttijärjestelmään perustuva erilliskeräys on erittäin tehokasta ja myös muovipullojen korkit palautuvat melkein aina pullon kanssa kierrätysjärjestelmään, eivätkä ne siten aiheuta roskaantumista samassa määrin kuin monissa muissa maissa. Direktiivissä vuodelle 2029 säädettyjen erilliskeräysvelvollisuuksien arvioidaan siten panttillisten pullojen osalta täyttyvän. Panttijärjestelmän ulkopuolelle jäävien muovipullojen määristä ei ole tarkkaa tietoa, mutta määrän arvioidaan kuitenkin olevan vähäinen verrattuna panttilliseen palautusjärjestelmään kuuluihin pulloihin. Tällä perusteella arvioiden uusia erilliskeräystoimia ei tarvittaisi, eikä direktiivin erilliskeräysvaatimusten täytäntöönpanosta aiheutuisi merkittäviä uusia kustannuksia.

Valiokunnan asiantuntijakuulemisessa on kuitenkin noussut esiin huoli siitä, että suomalainen juomateollisuus joutuisi tekemään merkittäviä investointeja sekä omiin järjestelmiinsä että mahdollisesti koko pullonpalautusjärjestelmään, kun pulloissa kiinnipysyvät korkit tulevat pakollisiksi. Valiokunta toteaa, että pulloissa kiinnipysyviä korkkeja koskevan tuotevaatimuksen toteuttamisesta aiheutuvia yritysvaikutuksia ei ole voitu hallituksen esityksen valmisteluvaiheessa luotettavasti ja lopullisesti arvioida. Siksi on tarpeellista, että Suomen Standardisoimisliitto SFS pyrkii vaikuttamaan valmisteilla olevaan, korkkien kiinnipysymisvaatimusta koskevaan harmonisoituun EU-standardiin niin, että suomalaiselle panttijärjestelmälle ja virvoitusjuomateollisuudelle aiheutuvat kustannukset ovat mahdollisimman pienet.

Valiokunnan mietintö YmVM 14/2022 vp

Kalastusvälineiden tuottajavastuu

Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että muovia sisältävät kalastusvälineet sisällytetään jätelain 46 §:n 1 momentin mukaisen erilliskeräystä edellyttävän tuottajavastuun piiriin SUP-direktiiviin 8 artiklan täytäntöön panemiseksi. Tämä toteutettaisiin direktiivissä säädettyä laajempaan niin, että muovien sisältävien kalastusvälineiden tuottajavastuu kattaisi merivesikalastuksessa käytettävien kalastusvälineiden lisäksi sisävesikalastuksessa käytettävät kalastusvälineet. Merellä ja sisävesillä käytetään kalastuksessa samanlaisia kalastusvälineitä, eikä välineiden tuottaja niitä markkinoille saattaessaan voi tietää, meneekö tuote käyttöön sisävesille vai merelle. Näin ollen tuottajavastuun piiriin kuuluvien kalastusvälineiden määrittely vesialueen mukaan ei ole tarkoituksenmukaista. Direktiivi edellyttää tuottajavastuun soveltamista 1.1.2025 alkaen kaikkiin muovien sisältäviin kalastusvälineisiin, mukaan lukien vapakalastusvälineet.

Valiokunta toteaa, että merialueen roskaantumista koskevissa selvityksissä on arvioitu Suomen kalastusperäisen jätteen osuudeksi rantarostista kappalemääräisesti noin 6,3 %. Toisin kuin muualla muussa jäsenmaassa, kalastusvälineiden sisällyttäminen tuottajavastuun piiriin ei siten vähennä Suomessa merkittävästi roskaantumista tai paranna kalastusvälinejätteen jätehuoltoa suunnitellulla keräysverkostolla. Kalastusvälineitä ei yleensä tahallisesti hylätä vesistöön tai rannoille, vaan ne menetetään vahingossa kalastuksen yhteydessä. Valiokunta katsoo, että direktiivin täytäntöönpanemiseksi mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla ja ottaen huomioon saatavissa olevien hyötyjen rajallisuus, on pyrittävä mahdollisimman kustannustehokkaaseen malliin. Kansallisen täytäntöönpanon tulee myös tältä osin olla mahdollisimman joustavaa ja vastaanottopisteiden määrän tulee olla järkevässä suhteessa kerättävän jätteen määrään tai mahdollistaa keräys myös kampanjaluonteisesti. Valiokunta korostaa, että uusien erilliskeräysjärjestelmien perustamisessa tulisi ottaa huomioon myös itse keräyksestä aiheutuvat ympäristövaikutukset. Tiivis yhteistyö keskeisten toimijoiden välillä edistää avointa tiedon kulkua ja ekotehokkaan keräysjärjestelmän toteuttamista.

Myös maa- ja metsätalousvaliokunta pitää lausunnossaan tärkeänä, että kalastusvälinejätteen tuottajayhteisölle annetaan mahdollisimman suuri vapaus suunnitella ja toteuttaa jätteenkeräys kustannustehokkaalla tavalla. Hallituksen esityksen mukaan tuottajayhteisö voi järjestää seisovien pyydysten kiinteät keräyspisteet parhaaksi katsomiinsa paikkoihin. Vastaanottopisteiden vähimmäismäärästä on kuitenkin tarkoitus säätää jätelain nojalla annettavalla valtioneuvoston asetuksella. Maa- ja metsätalousvaliokunta edellyttää, että mahdollisuutta laskea asetusluonnokseen sisältyvää vastaanottopisteiden vähimmäismäärää arvioidaan vielä uudelleen, tai vaihtoehtoisesti selvitetään mahdollisuutta järjestää myös seisovien pyydysten keräys kampanjaluonteisesti vastaavasti kuin vapakalastusvälineiden keräys.

Ympäristövaliokunta toteaa, että lähtökohtaisesti kaikille kalastusvälinetyypeille yhteinen tuottajayhteisö olisi todennäköisesti tuottajille kustannustehokkain tapa järjestää tuottajayhteisön toiminta, koska tällöin tuottajayhteisön hallinnosta aiheutuvia kustannuksia on jakamassa mahdollisimman suuri määrä tuottajia. On myös tärkeää huomata, että vaikka kaikki tuottajat olisivat samassa tuottajayhteisössä, tämä ei tarkoittaisi sitä, että yhden kalastusvälinetyypin jätehuollosta aiheutuvia kustannuksia voitaisiin siirtää toisen kalastusvälinetyypin tuottajille. Jätelain 63 ja 63 a §:n mukaan kukin tuottaja maksaa vain markkinoille toimittamiensa tuotteiden ja niitä vastaavien tuotteiden jätehuoltojärjestelmän kustannukset. Näin ollen vapakalastusvälineiden tuot-

Valiokunnan mietintö YmVM 14/2022 vp

tajat jakavat keskenään vapakalastusvälineiden keräyksestä ja jätehuollosta aiheutuvat kustannukset ja kiinteiden pyydysten tuottajat jakavat keskenään kiinteiden pyydysten keräyksen ja jätehuollon kustannukset. Vain tuottajayhteisön hallinto olisi yhteinen. Siten hallituksen esityksessä ehdotettu 62 §, jonka mukaan kalastusvälineiden tuottajayhteisön olisi katettava kaikki kalastusvälineet, ei voisi johtaa siihen, että kalastusvälineen tuottaja joutuisi vastaamaan muiden kuin itse markkinoille saattamiensa kalastusvälineiden jätehuollon kustannuksista. Valiokunta toteaa, että talousvaliokunnalla on tästä virheellinen käsitys, kun se lausunnossaan toteaa, että vapakalastajat joutuisivat tuottajayhteisön kautta maksamaan myös pyydyskalastus- ja vesiviljelytuotteiden jätehuollosta ja kehottaa ympäristövaliokuntaa arvioimaan, onko perusteltua edellyttää yhden tuottajayhteisön mallia.

Toisaalta tuottajavastuusäätelyssä on yleensä pidättäydytty puuttumasta tuottajien keskinäiseen organisoitumiseen. Tuottajavastuun keskeinen osa on tuottajien vapaus järjestäytyä haluamallaan tavalla. Edellä mainitulla perusteella valiokunta ehdottaa lakiehdotuksen 62 §:n muuttamista siten, että siitä poistetaan velvoite siitä, että kalastusvälineiden tuottajayhteisön toimialan olisi katettava kaikki muovia sisältävät kalastusvälineet. Valiokunta korostaa, että vaikka lainsäädäntö ei näin muutettuna pakota tuottajia järjestäytymään yhteen tuottajayhteisöön, ne voivat halutessaan kuitenkin siihen päätyä. Valiokunta arvioi saamansa selvityksen perusteella, että yksi suurempi tuottajayhteisö voi tuoda tuottajille tehokkuusetuja tuottajavastuun hoitamisessa ja erityisesti tuottajayhteisöhallinnon toiminnan kautta verrattuna siihen, että jokaisella kalastusvälinetyypillä on oma tuottajayhteisö. Hallinnolliset kustannukset ovat kuitenkin vähäiset, ja merkittävin kustannuserä on jätehuollon järjestäminen ja jätteen keräys tai vastaanotto. Siitä säädetään kunkin kalastusvälinetyypin osalta erikseen asetuksessa. Tuottajien organisoituminen yhdeksi tai useammaksi tuottajayhteisöksi ei vaikuta keräys- tai vastaanottovelvoitteiden sisältöön millään tavalla.

Valiokunta tunnistaa, että alalla toimivat tuottajat poikkeavat toisistaan huomattavasti sekä kalastusvälineiden lajin että toiminnan laajuuden osalta, joten heidän intressinsä eivät välttämättä ole täysin samanlaiset. Valiokunta kuitenkin suosittaa asiantuntijakuulemisen perusteella vahvasti, että eri tuottajat ryhtyvät mahdollisimman nopeasti yhteistyöhön ja voivat siten hyötyä hallinnollisten kustannusten osalta niistä tehokkuuseduista, joita yhden tuottajayhteisön malliin voi liittyä. Tuottajayhteisössä lainsäädäntö velvoittaa jakamaan maksusuudet hallinnollisten kulujen kattamiseksi tuottajien kesken tasapuolisesti suhteessa näiden markkinoille saattamiin tuotteisiin ja tämä koskee myös yhteisön perustamiskustannuksia.

Valiokunta toteaa, että jätelain 63 §:n mukaan tuottajayhteisön on oltava voittoa tavoittelematon yhteisö, jonka tarkoituksena on hoitaa siihen liittyneiden tuottajien tuottajavastuovelvoitteet. Velvoitteet on jaettava tuottajien kesken tasapuolisesti toiminnan laatu ja laajuus huomioon ottaen ja siten, että vältetään kaupan esteet ja kilpailun vääristyminen. Tuottajan kirjanpitoa ja tiedonantoa koskevat velvoitteet on osoitettava kevennettyinä sellaiselle tuottajalle, joka saattaa markkinoille vähäisiä määriä tuotteita, jos velvoitteet muutoin olisivat tuottajalle kohtuuttomat. Näin ollen jokainen tuottaja maksaa markkinaosuutensa mukaisesti. Pientuottajille tulee olla myös kevyemmät kirjanpito- ja tiedonantovelvoitteet ja näihin liittyvät maksut.

Valiokunta korostaa lisäksi, että jätelain 48 §:n mukaan tuottajavastuu koskee ainoastaan ammatillisesti tuottajavastuun alaisia tuotteita markkinoille saattavia valmistajia ja maahantuojia. Jä-

Valiokunnan mietintö YmVM 14/2022 vp

telaissa tai sen nojalla annetuissa asetuksissa ei ole tarkemmin määritelty ammattimaisen toiminnan rajaa. Käytännössä rajana on pidetty toiminnan arvonlisäverovelvollisuutta, eli 15 000 euron vuotuista liikevaihtoa. Tuottajavastuuta valvova Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ei edellytä arvonlisäverovelvollisuuden ulkopuolelle jääviltä toimijoilta tuottajayhteisöön liittymistä. Valiokunta edellyttää, että tätä käytännössä vakiintunutta rajaa sovelletaan myös kalastusvälineiden tuottajavastuuseen ja näin ollen tuottajavastuu ei koske lainkaan arvonlisäverovelvollisuusrajan alapuolelle jääviä toiminnanharjoittajia.

Hallituksen esityksen mukaan pysyvää keräysverkostoa edellytettäisiin vain kiinteille pyydyksille ja sen kustannukset olisivat noin 80 000—180 000 euroa vuodessa. Vapakalastusvälineiden osalta keräystä koskeva säännös on niin joustava, että siitä tuottajille aiheutuvia kustannuksia on vaikea arvioida edes summittaisesti. Valiokunta korostaa, että sen kustannusten arvioidaan olevan vähäiset. Tuottajavastuulla ei siten arvioida olevan merkittävää vaikutusta kalastusvälineiden hintaan tai kotimaisten kalastusvälinevalmistajien kilpailukykyyn verrattuna ulkomaisiin valmistajiin. Kalastusvälineiden tuottajat (valmistajat ja maahantuojat) maksavat tuottajavastuullisen jätehuollon kustannukset, jotka tuottajat siirtävät tuotteidensa hintaan. Tuottajat jakavat tuottajavastuuseen liittyvät kustannukset kaikkien tuotteidensa hintaan, jolloin yksittäiseen tuotteeseen kohdistuva hinnankorotus ei ole yleensä suuri. Myös muista tuottajavastuujärjestelmistä saadut kokemukset osoittavat, että tuottajavastuun vaikutus tuotteiden hintaan on hyvin vähäinen. Valiokunnan asiantuntijalausunnoissa esitettyjä kustannusvaikutuksia voidaan tähän nähdä pitää epärealistisen korkeina.

Valiokunta pitää silti tärkeänä, että kaikessa sääntelyssä pyritään ratkaisuihin, jotka hillitsevät siitä aiheutuvia kustannuksia. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan tarkoituksena on, että kalastusvälineitä koskevassa asetusluonnoksessa säädettäisiin, että hallinnollisten maksujen osuus ei saisi olla kohtuuttoman suuri verrattuna tuottajan markkinoille saattamien kalastusvälineiden määrään ja tuottajavastuullisen jätehuollosta syntyviin maksuihin. Tälläkin pyritään siihen, ettei hallinnollisten kustannusten osuus nousisi kohtuuttoman suureksi vähän kalastusvälineitä myyville yrityksille.

Kokonaisuuden kannalta merkityksellistä on myös se, että tuottajavastuu koskee kaikkia Suomen markkinoille kalastusvälineitä saattavia valmistajia ja maahantuojia, myös ulkomailta käsin toimivia etämyyjiä. Vaikka etäkaupan valvonta on ollut haastavaa, tilanne on viime aikoina parantunut, kun valvontaviranomaisten resursseja ja yhteistyötä EU:n sisällä on lisätty. Myös valtuutettua edustajaa koskevalla sääntely helpottaa etäkauppiaan tuottajavastuunvelvoitteiden hoitamista ja valvontaa Suomessa.

Hallituksen esityksen mukaan muovien sisältävien kalastusvälineiden tuottajavastuullisen jätehuollon tulee käynnistyä 1.1.2025. Kalastusvälineiden tuottajien tulee jättää hakemus tuottajayhteisön rekisteröimiseksi Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle 31.12.2023 mennessä, jotta se ehtii käsittelemään hakemuksen ja tekemään rekisteröintiä koskevan päätöksen hyvissä ajoin ennen kuin varsinaisen jätehuollon järjestämisvelvollisuus alkaa.

Kuten edellä on kuvattu, valiokunta suhtautuu direktiivin tarkoituksenmukaisuuteen Suomen oloissa epäilevästi katsoen, että Suomessa ei ole muita EU-maita vastaavaa roskaantumisongelmaa, jonka ratkaisemiseen direktiivi vaikuttaisi tehokkaasti, tupakan tumpista aiheutuvaa ros-

Valiokunnan mietintö YmVM 14/2022 vp

kaantumista lukuun ottamatta. Päinvastoin kalastusvälineiden erilliskeräysjärjestelmä voi kokonaisuutena arvioiden aiheuttaa jopa enemmän haitallisia ympäristövaikutuksia kuin niitä ratkaista. Direktiivin 15 artiklan mukaan komissio tekee arvioinnin direktiivistä viimeistään 3.7.2027 eli kun järjestelmä on ollut toiminnassa 2,5 vuotta. Arviointi tehdään jäsenvaltioiden antamien tietojen pohjalta. Valiokunta edellyttää, että ministeriö seuraa tuottajavastuujärjestelmän toimivuutta ja siitä aiheutuvia kustannuksia siten, että siitä voidaan tarvittaessa tehokkaasti raportoida komissiolle ja vaatia sen muuttamista tai kansallisen jouston lisäämistä jo ennen direktiivissä mainittua aikarajaa.

VALIOKUNNAN YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

48 g §. Kunnan velvollisuudet tupakkatuotteista aiheutuvan roskaantumisen ennalta ehkäisemisessä. Valiokunta ehdottaa säännöksen muuttamista siten, että ensimmäisen virkkeen loppuun lisätään uusi sivulause ”pois lukien tiedotus uudelleenkäytettävistä vaihtoehtoista”. Valiokunta toteaa, että kysymyksessä on virheen korjaaminen, sillä koska pykälässä ehdotetaan viitattavaksi jätelain 51 §:n tuottajan tiedotus- ja neuvontavelvollisuuteen, mukana tulisi myös velvollisuus tiedottaa kertakäyttöisten tupakkatuotteiden uudelleenkäytettävistä vaihtoehtoista. Tupakkatuotteiden markkinointi on kielletty, ja uudelleen käytettäviin tupakkatuotteisiin kannustava valistus voitaisiin tulkita markkinoinniksi.

55 §. Tuottajan rekisteröitymisen varmistaminen. Jätelain 55 §:ään ehdotetaan lisättäväksi jakelijalle ja muulle yritykselle sekä julkiselle hankintayksikölle, joka hankkii käyttöönsä tuottajavastuunalaisia tuotteita, velvollisuus varmistaa, että näiden tuotteiden tuottaja kuuluu tuottajarekisteriin. Ehdotus koskisi kaikkia tuottajavastuun alaisia tuotteita ja auttaisi myös muiden tuotteiden osalta varmistamaan tuottajavastuun hoitamista ja edistäisi vapaamatkustajavalvontaa. Valiokunta ehdottaa säännöksen muuttamista siten, että tuotteen tuottajan kuulumisen tuottajarekisteriin tulee varmistaa ”mahdollisuuksien mukaan”. Säännöksessä ei ole tarkasti määritelty sitä, millä tavoin tuotteen toimittajan kuulumisen tuottajarekisteriin tulee varmistaa, vaan tämä on tarkoituksellisesti jätetty avoimeksi. Hankintayksikön ei esimerkiksi ole välttämätöntä tarkistaa jokaisen alihankkijan kuulumista jokaisen tuotteen osalta tuottajarekisteriin. Esimerkiksi hankintasopimukseen otettavalla ehdolla voidaan vaikuttaa siihen, että tavaran toimittaja valvoo tuottajavastuuvaihtoehtojen hoitamista omissa alihankintasopimuksissaan.

62 §. Tuottajayhteisöön liittyminen. Valiokunta ehdottaa 62 §:n 1 momentin muuttamista siten, että siitä poistetaan viimeinen virke, jonka mukaan kalastusvälineiden tuottajayhteisön toimialan on katettava kaikki muovia sisältävät kalastusvälineet. Valiokunta pitää muutosta tarpeellisenä, sillä tuottajavastuuseen kuuluu tärkeänä osa tuottajien vapaus järjestää toiminta haluamallaan tavalla, eikä kalastusvälineiden tuottajayhteisön toimialan laajuuden sääntelyyn ole erityisiä perusteita. Valiokunta on tarkastellut kalastusvälineiden tuottajavastuuta laajemmin edellä yleisperusteluissa.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Ympäristövaliokunnan päätösehdotus:

Valiokunnan mietintö YmVM 14/2022 vp

Eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 141/2022 vp sisältyvän lakiehdotuksen. (*Valiokunnan muutosehdotukset*)

Valiokunnan muutosehdotukset

Laki

jätelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan jätelain (646/2011) 6 §:n 1 momentin 29 kohta, 24 a §:n 1 momentti, 25 §:n 3 momentti, 48 §, 51 §:n 1 momentti, 53 a ja 55 §, 62 §:n 1 momentti, 66 a §:n 1 ja 2 momentti, 69 §:n 3 momentti sekä 128 §,

sellaisina kuin niistä ovat 6 §:n 1 momentin 29 kohta, 51 §:n 1 momentti, 53 a §, 62 §:n 1 momentti, 66 a §:n 1 ja 2 momentti ja 69 §:n 3 momentti laissa 714/2021, 24 a §:n 1 momentti ja 25 §:n 3 momentti laissa 917/2021 sekä 48 § osaksi laeissa 410/2014 ja 714/2021, sekä

lisätään 6 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on laissa 714/2021, uusi 30–34 kohta, lakiin uusi 48 a–48 g §, 145 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 834/2017, uusi 2 momentti ja lakiin uusi liite seuraavasti:

6 §

Muut määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

29) *jätteen kansainvälisellä siirrolla* jätteiden siirrosta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1013/2006, jäljempänä *jätteesiirtoasetus*, tarkoitettua jätteen siirtoa Suomesta toiseen maahan, toisesta maasta Suomeen ja jätteen siirtoa Suomen kautta;

30) *muovilla* materiaalia, joka koostuu kemikaalilain (599/2013) 6 §:n 1 kohdan a alakohdassa tarkoitetun REACH-asetuksen 3 artiklan 5 alakohdassa määritellystä polymeeristä, johon on saatettu lisätä lisäaineita tai muita aineita ja joka soveltuu lopputuotteiden pääraakeneosaksi, lukuun ottamatta luonnonpolymeerejä, joita ei ole kemiallisesti muunnettu;

31) *kertakäyttöisellä muovituotteella* tuotetta, joka on tehty kokonaan tai osittain muovista ja jota ei ole suunniteltu tai saatettu markkinoille kestämään elinkaarensa aikana useita käyttökertoja siten, että se palautettaisiin tuottajalle täytettäväksi tai sitä käytettäisiin uudelleen alkuperäiseen tarkoitukseen;

32) *kalastusvälineellä* esinettä tai laitteen osaa, jota käytetään kalastuksessa tai vesiviljelyssä elollisten luonnonvarojen pyyntiin tai kasvattamiseen tai joka kelluu veden pinnalla ja jolla pyritään houkuttelemaan ja pyytämään tai kasvattamaan vesien elollisia luonnonvaroja, pois lukien kalastusvälineeseen kuuluvat sähkö- ja elektroniikkalaitteet;

33) *kalastusvälinejätteellä* kalastusvälinettä tai sen osaa, joka on 5 §:ssä tarkoitettua jätettä;

Valiokunnan mietintö YmVM 14/2022 vp

34) *tupakkatuotteella* tupakkalain (549/2016) 2 §:n 1 kohdassa tarkoitettua tupakkatuotetta.

24 a §

Markkinaevalvonta

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto valvoo markkinaevalvontaviranomaisena pakkauksia, ajoneuvoja sekä niiden materiaaleja ja osia, paristoja ja akkuja, sähkö- ja elektroniikkalaitteita sekä muita tuotteita koskevien vaatimusten ja rajoitusten noudattamista siten kuin niistä tarkemmin säädetään 5 b tai 10 §:n nojalla annetuissa valtioneuvoston asetuksissa.

25 §

Muut valvontaviranomaiset

Verohallinto valvoo toimialallaan 68 §:ssä tarkoitettuja juomapakkauksia koskevien tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamista. Tulli valvoo yhteistyössä Suomen ympäristökeskuksen kanssa jätteiden kansainvälisiä siirtoja ja yhteistyössä Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kanssa tuottajavastuun piiriin kuuluvien tuotteiden etäkauppaa. Tulli valvoo lisäksi elohopea-asetuksen 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua tuontia jätteenä koskevan rajoituksen noudattamista.

48 §

Tuottajavastuun piiriin kuuluvat tuotteet ja tuottajat

Tuottajavastuu koskee myyntitavasta riippumatta seuraavia tuotteita ja niitä ammattimaisesti markkinoille saattavia tai etäkaupalla suoraan käyttäjille myyviä tuottajia:

1) moottorikäyttöisen ja muun ajoneuvon tai laitteen renkaat, joiden tuottajana pidetään tällaisen renkaan valmistajaa, maahantuoja tai pinnoittajaa taikka renkailla varustetun ajoneuvon tai laitteen maahantuoja;

2) henkilöautot, pakettiautot ja niihin rinnastettavat muut ajoneuvot, joiden tuottajana pidetään tällaisen ajoneuvon valmistajaa tai maahantuoja taikka sitä, joka toimittaa maahan ajoneuvoja kotimaisen käyttäjän nimissä;

3) sähkö- ja elektroniikkalaitteet, joiden tuottajana pidetään laitteen valmistajaa tai maahantuoja taikka sellaista myyjää, joka myy laitteita omalla nimellään tai tavaramerkillään;

4) paristot ja akut, mukaan lukien sähkö- ja elektroniikkalaitteisiin, ajoneuvoihin tai muihin tuotteisiin sisältyvät paristot ja akut, joiden tuottajana pidetään pariston tai akun markkinoille saattajaa;

5) sanomalehdet, aikakauslehdet, toimistopaperit ja muut niihin rinnastettavat paperituotteet, joiden tuottajana pidetään paperituotteiden valmistukseen käytettävän paperin valmistajaa tai maahantuoja taikka painetun paperituotteen maahantuoja;

Valiokunnan mietintö YmVM 14/2022 vp

6) pakkaukset, joiden tuottajana pidetään tuotteen pakkaajaa tai pakatun tuotteen maahantuojaa; pakkausten, joita käytetään elintarvikkeiden ja muiden tuotteiden pakkaamiseen myyntipaikalla suoraan kuluttajille (palvelupakkaus) sekä pakkausten, joita käytetään käsittelemättömien maatalous- ja puutarhatuotteiden pakkaamiseen (viljelijäpakkaus), tuottajana pidetään kuitenkin niiden valmistajaa tai maahantuojaa;

7) kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluvat loppukäyttäjille tyhjinä myytävät juomamukit ja niiden korkit ja kannet, joiden tuottajana pidetään tuotteen valmistajaa tai maahantuojaa;

8) kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluvat henkilökohtaiseen hygieniaan ja kuluttajakäyttöön tarkoitetut kosteuspyyhkeet, joiden tuottajana pidetään tuotteen valmistajaa tai maahantuojaa;

9) kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluvat kuluttajakäyttöön tarkoitetut ilmapallot, joiden tuottajana pidetään tuotteen valmistajaa tai maahantuojaa;

10) kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluvat suodattimelliset tupakkatuotteet ja tupakansuodattimet, joiden tuottajana pidetään tuotteen valmistajaa tai maahantuojaa;

11) muovia sisältävät kalastusvälineet, joiden tuottajana pidetään tuotteen valmistajaa tai maahantuojaa.

Tuottajavastuu ei kuitenkaan koske paalirehun pakkausmateriaalin tuottajia.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä siitä, mitä 1 momentissa tarkoitettujen tuotteiden ja keitä mainitussa momentissa tarkoitettujen tuottajien ovat. Valtioneuvoston asetuksella voidaan myös antaa tarkempia säännöksiä tuottajavastuuta koskevien säännösten soveltamisesta, jos tuotteet hankitaan toisesta maasta tai viedään maasta sähköisellä tai muulla etäkaupalla.

48 a §

Eräiden kertakäyttöisten muovituotteiden tuottajan kustannusvastuu

Poiketen siitä, mitä 46 §:n 1 momentissa säädetään, seuraavilla tuottajilla on ainoastaan 48 b §:n mukainen kustannusvastuu kuntien toteuttamista jätehuolto- ja siivoustoimista:

1) kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluvien henkilökohtaiseen hygieniaan ja kuluttajakäyttöön tarkoitettujen kosteuspyyhkeiden tuottajat;

2) kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluvien kuluttajakäyttöön tarkoitettujen ilmapallojen tuottajat;

3) kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluvien suodattimellisten tupakkatuotteiden ja tupakansuodattimien tuottajat.

Edellä 1 momentissa tarkoitettujen tuottajien kustannusvastuu koskee tuottajan Suomen markkinoille saattamia tuotteita ja etäkaupalla suoraan käyttäjille myymiä tuotteita sekä tuottajan markkinaosuuteen nähden kohtuulliseksi katsottavaa osuutta muista vastaavista tuotteista riippumatta tuotteiden markkinoille saattamisen ajankohdasta.

48 b §

Tuottajan kustannusvastuu tietyistä kuntien toteuttamista jätehuolto- ja siivoustoimista

Edellä 48 §:n 1 momentin 6—10 kohdissa tarkoitettujen kertakäyttöisten muovituotteiden tuottajien on vastattava tuotteista kunnille 48 c §:ssä tarkoitetuilla alueilla aiheutuvien jätehuolto-

Valiokunnan mietintö YmVM 14/2022 vp

to- ja siivoustoimien kustannuksista vuosittain ja tuoteryhmittäin siten kuin 2—4 momentissa säädetään.

Kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluvien kosteuspyyhkeiden ja kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluvien ilmapallojen tuottajien on vastattava kustannuksista, jotka koituvat kunnalle kyseisistä tuotteista aiheutuvan roskaantumisen siivoamisesta ja siivottujen roskien kuljetuksesta ja käsittelystä.

Kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluvien suodattimellisten tupakkatuotteiden ja tupakan-suodattimien tuottajan on vastattava kustannuksista, jotka kunnalle koituvat:

1) kyseisistä tuotteista aiheutuvan roskaantumisen ehkäisemiseksi järjestetyn jätteen keräyksen, kuljetuksen ja käsittelyn järjestämisestä, mukaan lukien tupakkajätteelle tarkoitetut keräysastiat;

2) kyseisistä tuotteista aiheutuvan roskaantumisen siivoamisesta ja siivottujen roskien kuljetuksesta ja käsittelystä;

3) 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuihin toimiin ja roskaantumisen ehkäisemiseen liittyvästä tiedotuksesta ja neuvonnasta.

Liitteessä tarkoitettujen kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluvien pakkausten tuottajan sekä kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluvien loppukäyttäjille tyhjinä myytävien juomamukien tuottajan on 46 §:n 1 momentissa säädetyn tuottajavastuun lisäksi vastattava kustannuksista, jotka kunnalle koituvat kyseisistä tuotteista aiheutuvan roskaantumisen:

1) ehkäisemiseksi järjestetystä jätteen keräyksestä, kuljetuksesta ja käsittelystä;

2) siivoamisesta, roskien kuljetuksesta ja käsittelystä.

48 c §

Kustannusvastuun piiriin kuuluvat alueet

Edellä 48 b §:ssä säädetty tuottajan kustannusvastuu koskee alueita:

1) jotka kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta annetun lain (669/1978) nojalla kuuluvat kunnan puhtaanapitovastuulle;

2) joilla kunta on 74 §:n 1 momentin 1, 2 ja 5 kohdassa tarkoitettu toiminnon pitäjä tai alueen haltija;

3) joilla kunnalla on 76 §:n tarkoittamana alueen pitäjänä tai haltijana velvollisuus järjestää riittävä jätteen keräys ja muut jätehuollon palvelut.

48 d §

Tuottajan kustannusvastuun määräytyminen

Tuottajan 48 b §:ssä tarkoitettu kustannusvastuu määräytyy seuraavin perustein:

1) tuottajien osuus kuntien ilmoittamista kustannuksista 48 c §:ssä tarkoitetuilla alueilla tehdyistä jätehuolto- ja siivoustoimista sekä tiedotus- ja neuvontatoimista, jotka on katsottava tarpeelliseksi roskaantumisen ennalta ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi;

2) kunkin 48 b §:ssä tarkoitetun tuoteryhmän osuus 1 kohdassa tarkoitetuista kustannuksista laskettuna jätteen ja roskan painon, kappalemäärän, tilavuuden tai näiden yhdistelmän tai muun tarkoituksenmukaisen tekijän perusteella;

Valiokunnan mietintö YmVM 14/2022 vp

3) tuottajan tai tuottajayhteisön osuus Suomen markkinoille saatetuista tuotteista ja etäkaupalla suoraan käyttäjille myydyistä tuotteista sekä tuottajan markkinaosuuteen nähden kohtuulliseksi katsottava osuus muista vastaavista tuotteista riippumatta tuotteiden markkinoille saattamisen ajankohdasta.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua tuottajien kustannusosuudesta sekä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua kustannusten jakamisesta tuoteryhmittäin. Asetuksessa säädetystä kustannusten jakamisperusteesta voidaan poiketa, jos tuottaja tai tuottajayhteisö osoittaa, että tuotteen ja tuoteryhmän osuus kerätyistä tai siivotusta roskasta on olosuhteiden muuttumisen johdosta merkittävästi pienempi kuin mitä asetuksessa säädetty kustannusten jakamisperuste osoittaa.

48 e §

Kunnan jätehuolto- ja siivouskustannusten ilmoittaminen ja korvaaminen

Ollakseen oikeutettu tuottajan maksamiin korvauksiin kunnan on vuosittain toukokuun loppuun mennessä ilmoitettava Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle 48 d §:ssä tarkoitettua jätehuolto- ja siivouskustannuksensa edelliseltä vuodelta. Ilmoituksessa on eriteltävä kustannukset, jotka ovat aiheutuneet:

- 1) roskaantumisen ehkäisemiseksi järjestetystä jätteen keräyksestä, kuljetuksesta ja käsittelystä;
- 2) roskaantumisen siivoamisesta, roskien kuljetuksesta ja käsittelystä;
- 3) erillisistä tupakkajätteelle tarkoitetuista jäteastioista sekä 48 b §:n 3 momentin 3 kohdassa tarkoitettua tiedotuksesta ja neuvonnasta.

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus tekee päätöksen kunnalle maksettavista korvauksista 48 d §:ssä säädetyn perusteella. Päätöksessä on eriteltävä jokaisen 62 §:ssä tarkoitettua tuottajayhteisön ja tuottajan korvaukset tuoteryhmittäin ja päätöksestä on käytävä ilmi kullekin kunnalle maksettavan korvauksen kokonaismäärä. Tuottajayhteisön ja tuottajan on maksettava korvaukset Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, joka tilittää ne edelleen kunnille. Tuottajan on maksettava korvausten perimisestä ja niiden tilittämisestä aiheutuvat kustannukset viranomaisille.

48 f §

Koostumus selvitys

Tuottajien on yhdessä tehtävä selvitys kunnan 48 c §:ssä tarkoitetuilta alueilta keräämien jätteen ja siivoamien roskien koostumuksesta (koostumus selvitys) vähintään kolmen vuoden välein. Kuntien on toimitettava tuottajille selvityksessä tarvittavat tiedot ja muutoinkin tarvittavin toimin avustettava selvityksen toteuttamisessa. Selvitys on toimitettava ympäristöministeriölle.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä koostumus selvityksen sisällöstä sekä kuntien velvollisuudesta toimittaa tietoja ja avustaa selvityksen toteuttamisessa.

Valiokunnan mietintö YmVM 14/2022 vp

48 g §

Kunnan velvollisuudet tupakkatuotteista aiheutuvan roskaantumisen ennalta ehkäisemisessä

Kunnan on järjestettävä 48 §:n 1 momentin 10 kohdassa tarkoitetuista tupakkatuotteista aiheutuvan jätteen keräys edellä 48 c §:ssä tarkoitetuilla alueilla sekä mainittuihin tuotteisiin ja jätteisiin liittyvä neuvonta ja tiedotus 51 §:n mukaisesti. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tupakkajätteelle tarkoitettujen jäteastioiden vähimmäismäärästä ja sijoittelusta sekä tiedotuksen ja neuvonnan sisällöstä **pois lukien tiedotus uudelleenkäytettävistä vaihtoehtoisista.**

51 §

Tuottajan tiedotus- ja neuvontavelvollisuus

Tuottajan on tiedotettava käytöstä poistettujen tuotteiden vastaanottopaikkojen sijainnista ja aukioloajoista, niissä vastaanotettavista jätteistä sekä muista vastaanoton toimivuuden kannalta tarpeellisista asioista. Tuottajan on lisäksi tiedotettava ja neuvottava jätteen määrän ja haitallisuuden vähentämistä ja uudelleenkäyttöä ja uudelleenkäytön valmistelua koskevista toimita, roskaantumisen vaikutuksista ja ehkäisemisestä sekä tarpeen mukaan käytössä olevista uudelleenkäytettävistä vaihtoehtoisista tuotteelle. Tiedotus ja neuvonta voi olla erilaista eri tuoteryhmille. Tuottajan on tarvittaessa järjestettävä tiedottaminen ja neuvonta yhdessä kunnan ja muiden jätehuollon toimijoiden kanssa. Tuottajan tiedotus- ja neuvontavelvollisuus ei koske 48 §:n 1 momentin 10 kohdassa tarkoitettua tuottajaa.

— — — — —

53 a §

Tuottajan omavalvonta

Tuottajan on valvottava säännöllisesti ja suunnitelmallisesti tässä luvussa säädettyjen velvoitteiden toteutumista sekä kehitettävä tätä koskevan tiedon luotettavuutta (*omavalvonta*). Omavalvonnan tueksi on tarvittaessa teetettävä säännöllinen tarkastus riippumattomalla ja ammattitaitoisella henkilöllä. Tuottajan on laadittava omavalvonnasta kirjallinen suunnitelma, joka on liitettävä 101 §:ssä tarkoitettuun hakemukseen tuottajarekisteriin hyväksymiseksi.

Edellä 1 momentissa tarkoitettussa suunnitelmassa on oltava vähintään seuraavat tiedot:

- 1) tuottajan 54 §:n 1 momentissa tarkoitetun kirjanpidon toteuttaminen ja sitä koskevien tietojen luotettavuuden arviointi ja kehittäminen;
- 2) tuottajan 46, 48 b ja 49 b §:ssä tarkoitetun kustannusvastuun täyttymisen arviointi;
- 3) tuottajan 63 a §:ssä tarkoitettujen maksuosuuksien seuranta ja kehittäminen;
- 4) omavalvonnan tueksi tehtävät tarkastukset.

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi hyväksyä poikkeuksen 2 momentissa tarkoitettuun vaatimuksesta, jos se on perusteltua tuottajan toiminnan laatu ja laajuus huomioon ottaen. Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi tarvittaessa määrätä tarkastuksen teettämisestä 1 momentissa tarkoitettua omavalvonnan tueksi.

Valiokunnan mietintö YmVM 14/2022 vp

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 1 momentissa säädetyn tarkastuksen sisällöstä, sen suorittamisen ajankohdasta ja tarkastuksia tekevän henkilön ammatillisista pätevyysvaatimuksista sekä 2 momentin 1—3 kohdassa säädetystä vaatimuksista.

55 §

Tuottajan rekisteröitymisen varmistaminen

Edellä 48 §:n 1 momentissa tarkoitetun tuottajan on toimittaessaan tuotteen sen jakelijalle ilmoitettava tälle kuulumisestaan 142 §:ssä tarkoitettuun tuottajarekisteriin. Jakelijan ja muun yrityksen sekä julkisen hankintayksikön, joka hankkii käyttöönsä 48 §:ssä tarkoitettuja tuotteita, on varmistettava **mahdollisuuksien mukaan**, että sille toimitetun tuotteen tuottaja kuuluu tuottajarekisteriin.

62 §

Tuottajayhteisöön liittyminen

Tässä luvussa säädettyjen velvollisuuksiensa täyttämiseksi tuottajan on liityttävä 142 §:ssä tarkoitettuun tuottajarekisteriin hyväksyttyyn tuottajayhteisöön tai perustettava sellainen yhdessä muiden tuottajien kanssa. Tuottajayhteisöön ei saa kuulua muita kuin tuottajia. Pakkausten tuottajayhteisön toimialan on katettava kaikki pakkausmateriaalit ja 48 §:n 1 momentin 7 kohdassa tarkoitetut tyhjinä myytävät juomamukit. ~~Kalastusvälineiden tuottajayhteisön toimialan on katettava kaikki muovisia sisältävät kalastusvälineet.~~

66 a §

Tuottajan tai muun toimijan valtuutettu edustaja

Suomeen sijoittautuneen toimijan, joka myy etäkaupalla suoraan käyttäjille toiseen valtioon tuottajavastuun piiriin kuuluvia tuotteita, on vastattava tuottajavastuuvälvoitteidensa täyttämistä kyseisessä valtiossa. Seuraavia 48 §:n 1 momentissa tarkoitettuja tuotteita etäkaupalla suoraan käyttäjille toiseen Euroopan unionin jäsenvaltioon myyvän toimijan on tuottajavastuuvälvoitteidensa täyttämiseksi nimettävä kyseiseen jäsenvaltioon sijoittautunut valtuutettu edustaja:

- 1) sähkö- ja elektroniikkalaitteet;
- 2) liitteessä tarkoitetut kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluvat pakkaukset;
- 3) kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluvat tyhjinä loppukäyttäjille myytävät juomamukit ja niiden korkit ja kannet;
- 4) kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluvat henkilökohtaiseen hygieniaan ja kuluttajakäyttöön tarkoitetut kosteuspyyhkeet;
- 5) kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluvat kuluttajakäyttöön tarkoitetut ilmapallot;
- 6) kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluvat suodattimelliset tupakkatuotteet ja tupakansuodattimet;
- 7) muovisia sisältävät kalastusvälineet.

Valiokunnan mietintö YmVM 14/2022 vp

Poiketen siitä, mitä 62 §:n 1 momentissa säädetään, toiseen Euroopan unionin jäsenvaltioon sijoittautuneen tuottajan, joka myy 1 momentissa tarkoitettuja tuotteita etäkaupalla suoraan käyttäjille Suomeen, on tuottajayhteisöön liittymisen sijasta nimettävä valtuutettu edustaja vastaamaan velvoitteidensa täyttämisestä Suomessa. Muu toiseen valtioon sijoittautunut 48 §:ssä tarkoitettu ja tuotteita myyvä etämyyjä voi tuottajayhteisöön liittymisen sijasta nimetä Suomeen sijoittautuneen valtuutetun edustajan vastaamaan velvoitteistaan Suomessa.

69 §

Juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjän velvollisuudet

Juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjän on noudatettava, mitä 48 b—48 d §:ssä säädetään tuoteryhmäkohtaisten korvausten maksuvelvollisuudesta kunnille ja kustannusvastuun jakamisesta samaa tuoteryhmää edustavien eri tuottajayhteisöjen sekä tuottajien kesken, 48 f §:ssä koostumusselvityksestä, 51 §:ssä tuottajan tiedotus- ja neuvontavelvollisuudesta, 53 a §:ssä tuottajan omavalvonnasta ja 54 §:ssä tuottajan kirjanpito- ja tiedonantovelvollisuudesta. Juomapakkausten palautusjärjestelmään, johon otetaan jäseniä, sovelletaan lisäksi, mitä 63 a §:ssä säädetään tuottajien maksuosuuksista ja niiden mukauttamisesta, 64 §:ssä tuottajarekisteriin hyväksytyn tuottajan ja tuottajayhteisön toiminnan turvaamisesta, 65 §:ssä tuottajien ja tuottajayhteisöjen yhteistyöstä, 66 §:ssä tuottajayhteisöjen palvelunhankinnasta, 66 a §:ssä tuottajan tai muun toimijan valtuutetusta edustajasta ja 66 b §:ssä Suomessa valtuutettuna edustajana toimimisesta.

128 §

Tuottajavastuuta koskevan rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaiseminen

Jos 6 luvussa tarkoitettu tuottaja tai tuottajayhteisö taikka 68 §:ssä tarkoitettu juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjä ei ole järjestänyt 46 §:n 1 momentissa säädettyyn tuottajavastuuseen perustuvaa uudelleenkäyttöä, kierrätystä, muuta hyödyntämistä tai muuta jätehuoltoa tai jos se ei ole noudattanut 48 e §:ssä tarkoitetun päätöksen mukaista korvausten maksuvelvollisuutta tai 48 f §:ssä säädettyä velvollisuutta tehdä koostumusselvitys tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten mukaisesti, Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi sen lisäksi, mitä 126 §:ssä säädetään:

1) velvoittaa tuottajan, tuottajayhteisön tai juomapakkausten palautusjärjestelmän ylläpitäjän saattamaan toimintansa tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten mukaisesti sekä osoittamaan muutokset tehdyiksi;

2) kieltää tuottajaa saattamasta 48 §:ssä tarkoitettua tuotetta markkinoille, kunnes tuottaja on hyväksytty tai merkitty 142 §:n mukaiseen tuottajarekisteriin tai kunnes tuottaja on suorittanut 48 e §:ssä tarkoitetun päätöksen mukaisen maksuvelvollisuutensa tai 48 f §:n mukaisen velvollisuuden tehdä koostumusselvitys.

Kustannusten ja maksujen periminen

Edellä 48 e §:ssä tarkoitettuun päätökseen perustuvan tuottajalta perittävän korvauksen täytännönpanoon sovelletaan mitä ulosottokaassa (705/2007) säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tämän lain 48 d §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettujen kunnan kustannukset, pois lukien lain 48 g §:n mukaisesta keräyksestä sekä tiedotuksesta ja neuvonnasta aiheutuvat kustannukset, ovat vuosina 2023—2025 4,79 euroa asukkaalta kunakin vuonna. Kunnan asukaslukena pidetään maksun määräytymisvuoden joulukuun 31 päivän asukaslukua.

Tämän lain 48 b §:n mukaista tuottajan kustannusvastuuta sovelletaan kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluvien suodattimellisten tupakkatuotteiden ja tupakansuodattimien tuottajaan 1 päivästä tammikuuta 2023.

Tämän lain 48 b §:n mukaista tuottajan kustannusvastuuta sovelletaan liitteessä tarkoitettujen kertakäyttöisten muovituotteiden tuottajaan 1 päivästä tammikuuta 2023.

Tuottajavastuuta koskevan 6 luvun säännöksiä sovelletaan 48 §:n 1 momentin 7 kohdassa tarkoitettujen tyhjinä myytävien juomamukien tuottajaan 1 päivästä tammikuuta 2024. Jätelain 46 §:n mukaista velvollisuutta järjestää mainittujen juomamukien jätehuolto sekä vastata siitä aiheutuvista kustannuksista sekä mainittuja juomamukeja koskevaa 48 b §:n mukaista tuottajan kustannusvastuuta sovelletaan kuitenkin vasta 1 päivästä tammikuuta 2025.

Tämän lain 48 a §:n mukaista tuottajan kustannusvastuuta sovelletaan kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluvien ilmapallojen ja kosteuspyyhkeiden tuottajaan 1 päivästä tammikuuta 2025. Tuottajayhteisön tai 62 §:n 2 momentissa tarkoitettujen tuottajan on tehtävä 101 §:ssä tarkoitettu hakemus tuottajarekisteriin hyväksymiseksi viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 2024.

Tämän lain 48 §:n 1 momentin 6 kohtaa sovelletaan sellaisena kuin se oli tämän lain voimaantullessa 31 päivään joulukuuta 2023. Myös tämän lain voimaan tullessa voimassa ollut 48 §:n 2 momenttia sovelletaan 31 päivään joulukuuta 2023.

Tämän lain 46 §:n mukaista vastuuta jätehuollosta ja sen kustannuksista sovelletaan muovia sisältävän kalastusvälineen tuottajaan 1 päivästä tammikuuta 2025. Tuottajayhteisön tai 62 §:n 2 momentissa tarkoitettujen tuottajan on tehtävä 101 §:ssä tarkoitettu hakemus tuottajarekisteriin hyväksymiseksi viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2023.

Valiokunnan mietintö YmVM 14/2022 vp

LIITE

Seuraavat pakkaukset ovat 48 b §:n 4 momentissa tarkoitettuja kertakäyttöisiä muovituotteita:

1) elintarvikepakkaukset eli astiat, kuten kannelliset ja kannettomat rasiat, joissa säilytetään elintarvikkeita, jotka

a) on tarkoitettu syötäväksi välittömästi joko paikalla tai mukaan otettuina,

b) syödään tavallisesti astiasta, ja

c) ovat valmiita syötäväksi ilman kypsentämistä, keittämistä tai lämmittämistä taikka muuta lisävalmistamista;

2) joustavasta materiaalista valmistetut pakkaukset ja kääreet, joiden sisältämä ruoka on tarkoitettu nautittavaksi välittömästi pakkauksesta tai kääreestä ilman lisävalmistamista;

3) tilavuudeltaan enintään kolmen litran juomapakkaukset eli astiat, joita käytetään nesteitä varten, kuten juomapullot ja niiden korkit ja kannet, sekä yhdistelmäateriaalipakkaukset korkeineen ja kansineen, paitsi lasiset tai metalliset juomapakkaukset, joissa on muovikorkit tai -kannet;

4) muut kuin loppukäyttäjille tyhjinä myytävät juomamukit, niiden korkit ja kannet mukaan luettuina;

5) kevyet muoviset kantokassit.

Edellä 1 kohdassa tarkoitettuina elintarvikepakkauksina ei pidetä lautasia, 3 kohdassa tarkoitettuja juomapakkauksia eikä 2 kohdassa tarkoitettuja joustavasta materiaalista valmistettuja pakkauksia ja kääreitä.

Helsingissä 22.11.2022

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Hanna Kosonen kesk

varapuheenjohtaja Tiina Elo vihr

jäsen Petri Huru ps

jäsen Emma Kari vihr

jäsen Mai Kivelä vas

jäsen Johan Kvarnström sd

jäsen Sheikki Laakso ps

jäsen Niina Malm sd

jäsen Hussein al-Taee sd

jäsen Katja Taimela sd

jäsen Ari Torniainen kesk

varajäsen Sari Multala kok

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Marja Ekroos